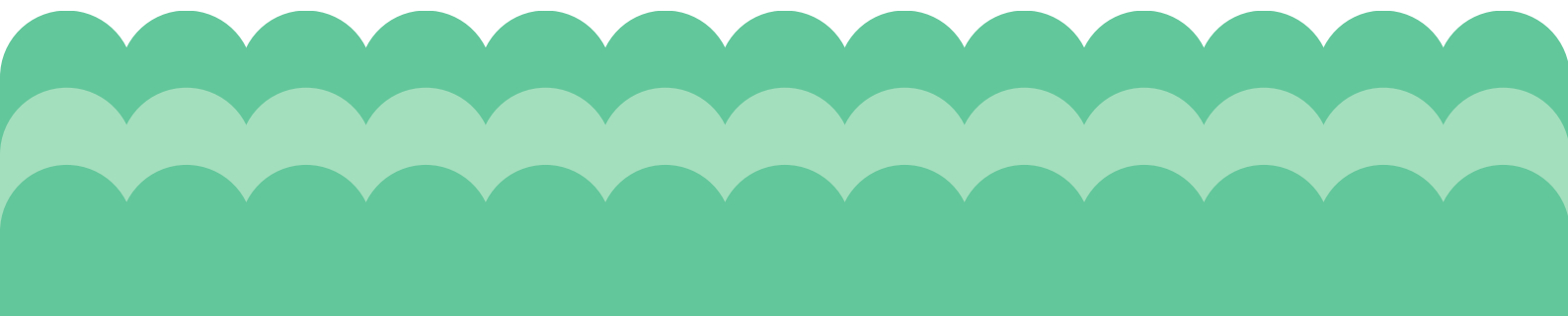

Toimintakertomus 2020

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue

Sisällysluettelo

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue	2
Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	2
Koronavirusepidemian vaikutukset toimintaan	3
Sitovat toiminnalliset tavoitteet 2020-2023 ja niiden toteuma.....	4
Sitovat taloudelliset tavoitteet	5
Perustelut vuoden 2020 poikkeamille	5
Määrärahojen käyttäminen ja alitusten ja ylitysten kattaminen 2021-2023	5
Investoinnit	6
Yhteisöraportointi.....	6
Arvio tulevasta kehityksestä	6
Keskeiset suoritteet ja tunnusluvut	7
Selvitys ostetuista konsulttipalveluista 2020.....	8

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue

Tilivelvollinen toimielin: Opetus- ja kasvatustalokunta

Tilivelvollinen viranhaltija: Palvelualuejohtaja

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Keskeisin toiminnan järjestämiseen vaikuttanut asia vuoden 2020 aikana on ollut korona-epidemia. Kevään poikkeusolojen lisäksi epidemia on vaikuttanut monin tavoin toimintaan myös loppuvuonna. Kokonaisuudessaan voimavaroja on jouduttu epidemiatilanteessa kohdentamaan tavanomaista enemmän arjen henkilöstö- ja toimintatapajärjestelyihin.

Sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa on vuonna 2020 ollut meneillään lukuisia eri tavoin toimintaan vaikuttavia rakennushankkeita. Useat tilahankkeet etenevät erilaisissa vaiheissa, ja vaikuttavat opetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestelyihin.

Oinaskadun yksikön oppilaat ovat sijoittuneet väistötiloihin Haarajoen ja Kinnarin kouluille, Harjulan koulun oppilaat Vihtakadun ja Kartanon koulun tiloihin. Sisäilmahaasteiden vuoksi Järvenpään Yhteiskoulun tontille hankittiin kotitalousopetukseen soveltuva väistötila ja lisäksi Urheilukadun kiinteistön ruokalaa korvaava väistötila.

Varhaiskasvatuksessa on pystytty luopumaan Haltianpolun pk:n ja Pikkupiinan tiloista. Saunakallion päiväkotia otettiin käyttöön alkuvuodesta 2020, jonka lisäksi yksityinen päiväkotia Norlandia Metso avasi ovensa Saunakallion alueella. Ympäri vuorokautista varhaiskasvatusta tarjoava Cooperin päiväkotia valmistui loppuvuodesta 2020 suunnitellusti.

Syksyllä 2020 palautui subjektiivinen oikeus kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen, millä arvioitiin olevan vaikutusta kokopäiväisen varhaiskasvatuksen tarpeeseen. Muutoksella ei ole kuitenkaan ainakaan pandemiatilanteeseen yhdistettynä ole ollut sellaista vaikutusta palvelutarpeeseen, että olemassa olevaa palveluverkkoa olisi sen seurauksena tarpeen tarkastella, vaikka kokopäiväpaikalla olevien lasten suhteellinen osuus ikäluokasta on jonkin verran lisääntynyt. Yksityisen, palvelusetelillä tuotetun varhaiskasvatuksen osuus on vuonna 2020 ollut noin 20 %.

Valtioneuvosto antoi 15.10.2020 eduskunnalle hallituksen esityksen, jolla oppivelvollisuutta jatketaan 18 ikävuoteen asti. Tasavallan presidentti vahvisti oppivelvollisuuslain 30.12.2020. Oppivelvollisuuden laajentamisen lakimuutoksen tuomien asioiden valmistelu aloitettiin Järvenpäässä syyslukukaudella 2020 yhteistyössä Kuuma-kuntien ja toisen asteen oppilaitosten sekä kansalaisopistojen kanssa. Hallitusohjelman tavoitteena on, että jokainen peruskoulun päättävä suorittaa toisen asteen koulutuksen. Oppivelvollisuusikä korotetaan 18 ikävuoteen. Lisäksi vahvistetaan ohjausta ja oppilashuollon palveluita sekä peruskoulun mahdollisuuksia tarjota jokaiselle riittävät valmiudet suoriutua toisen asteen koulutuksesta.

Koronavirusepidemian vaikutukset toimintaan

Maan hallituksen koronaepidemian vuoksi määräämät poikkeusjärjestelyt tulivat voimaan 18.3., jonka vaikutukset opetuksen ja kasvatuksen järjestämiseen olivat mittavat.

Varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä väheni alle 20 %:iin normaalista, mutta toimintaa järjestettiin silti ohjeiden mukaan muutamaa pientä toimipistettä lukuun ottamatta kaikissa varhaiskasvatuksen toimipisteissä. Kaupunginhallituksen päätöksellä asiakasmaksut hyvitetiin poikkeusolojen ajalta täysimääräisesti asiakkaille sekä kunnallisessa että yksityisessä varhaiskasvatuksessa, mikä heijastui maksutuottojen vähenemisenä noin 100 000–150 000 eurolla kuukaudessa 18.3.-31.5.2020 välillä. Varhaiskasvatus sai valtionavustusta poikkeusoloista johtuvien vaikutusten tasoittamiseen 67 525 euroa, josta 25 360,54 euroa käytettiin vuonna 2020 ja loput siirrettiin seuraavalle vuodelle.

Opetusta on annettu vallitsevan tilanteen ja lainsäädännön mukaisesti sekä etäopetuksensa että lähiopetuksena. Opetushallitus myönsi Järvenpään kaupungille valtion erityisavustusta koronan aiheuttaman oppimisvajeen ja poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi perusopetukselle 483 120 euroa ja lukiokoulutukselle 117 156 euroa. Vuonna 2020 perusopetuksen erityisavustuksesta käytettiin 131 130 euroa ja lukiokoulutuksen erityisavustuksesta 15 352,65 euroa. Avustuksilla on hankittu lisää opettajia ja ohjaajia koulukohtaisten suunnitelmien perusteella ja lukiolla järjestetty lisäopinto-ohjausta sekä mm. Tukikursseja. Varhaiskasvatukselle on myönnetty valtion avustusta oppimisen edellytysten parantamiseen sekä varhaiskasvatuksen digitoimintakulttuurin kehittämiseen lisäämällä henkilöstön osaamista.

Lukiokoulutuksessa on kevästä alkaen vuoroteltu etä- ja lähiopetusjaksoissa. Kevään ja syksyn 2020 ylioppilaskirjoitukset, uusien oppilaiden pääsykokeet sekä vaihtuvat opetusjärjestelyt ovat opetussuunnitelman uudistustyön lisäksi tuoneet lisäkerrointa lukion kuormitukseen. Kevään ja syksyn ylioppilasjuhlat juhlittiin koronan vuoksi pääosin etäjuhlina.

Kevään 2020 koronasulun aikana oppilaille järjestettiin mahdollisuus noutaa koululounasta vastaava ruoka tarkasti ohjatusti koululta. Lisäksi lukiokoulutuksen etäopetuksessa oleville oppilaille järjestettiin ruokakassimahdollisuus.

Opiskeluhoolto on toiminut koko korona-ajan aktiivisesti tukien koulujen opetus- ja kasvatustyötä. Huoltajiin ja oppilaisiin on oltu yhteydessä enenevässä määrin etänä. Kevään pahimpana etäopetusjaksona tavoitettiin jokainen järvenpääläinen oppilas ja opiskelija.

Varhaiskasvatuksessa yhteistyöhön perustuvia toimintatapoja on jouduttu arvioimaan ja muuttamaan, ja huoli tartuntojen leviämisestä on vaikuttanut arjen toimintaan yksiköissä. Niitä perheitä, joiden lapset jäivät kotiin, tavoiteltiin keväällä puhelimitse ja heille tarjottiin yhteistyössä perhetalo Joutsikin kanssa tukea tarpeen mukaan. Varhaiskasvatuksen henkilöstö tuotti materiaalia lasten kanssa kotona käytettäväksi esimerkiksi videoiden avulla. Haastava tilanne on auttanut digitaalisten työvälineiden vahvemmassa haltuunotossa, ja esimerkiksi koulutusten ja kokousten sekä vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön järjestämisestä etäyhteyksin on saatu hyviä kokemuksia, joita pystytään hyödyntämään jatkossa.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet 2020-2023 ja niiden toteuma

Vuosi	Sitova tavoite	Toteuma	Toteuman raportointi	Strategia
2020	Järvenpää on Keski-Uudenmaan vetovoimaisin kaupunkikeskus: - Vetää uusia asukkaita - Vetää/syntyä uusia yrityksiä	Osittain toteutunut	Palvelutarjontaa kehitetään jatkuvasti vastaamaan muuttuvaa tilannetta. Opetuksen ja kasvatuksen laatua seurataan ja kehitetään järjestelmällisesti.	T2
	Kaupungin toimitilojen realisointi	Toteutunut	Useasta varhaiskasvatuksen epätarkoituksenmukaisesta toimipisteestä on luovuttu. Uusien kohteiden suunnittelussa korostetaan muuntojoustavuutta, terveellisyyttä ja turvallisuutta.	S4
	Keusoten ja kaupungin välinen yhdyspinta on selkeä ja toimiva.	Osittain toteutunut	Korona määritellyt Keusoten ja kaupungin yhteistyötä vuonna 2020. Yhteistoiminta koronan hoidossa määritelty Keusoten ja kaupungin välillä toimivaksi. Keusoten ja kaupungin välillä sovittu vammaisten lasten aamu- ja iltapäivähoidon tuottamisesta.	S2
2021	Varhaiskasvatuksen asiakaskohtaiset kulut alittavat kuntien mediaanin.	Etenee suunnitellusti	Työ käynnistetty ja etenee suunnitelmallisesti uuden asiakastietojärjestelmän, tuotteistamisen ja taloushallinnan täsmentymisen myötä.	T3
2022	Tehokas, turvallinen ja taloudellinen palvelutarvetta vastaava palveluverkko.	Etenee suunnitellusti	Palveluverkkosuunnitelmatyö on kesken. Lautakunnan pyynnöstä tarkistetaan uudelleen lapsi- ja oppilasmäärät sekä oppilasvirtojen ohjaus. Tarkistuksen perusteella tehdään suunnitelmien tarkistukset Mankalan ja Anttilan koulujen suhteen.	A1

Sitovat taloudelliset tavoitteet

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue 1000 €	Alkuperäinen TA 2020	TA-muutokset 2020	Muutettu TA 2020	TP 2020	Poikkeama TP2020-MTA	Toteuma-% MTA 2020
Toimintatuotot	5 190	-778	4 412	4 205	-207	95,30 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	14	14	
Toimintakulut	-78 355	1 580	-76 776	-76 034	742	99,00 %
Toimintakate	-73 165	802	-72 364	-71 814	549	99,20 %

Perustelut vuoden 2020 poikkeamille

Toimintatuottoja on kertynyt vähemmän kuin muutetussa talousarviossa. Pienempi kertymä johtuu varhaiskasvatuksen vuokratuottojen siirtymisestä tilahallinnon budjettiin. Vuokratuottojen siirtymistä ei huomioitu talousarviossa. Kulupuolella säästöä on syntynyt varhaiskasvatuksen osalta henkilöstökuluissa hetkellisesti pienentyneestä lapsimäärästä johtuen sekä tiukasta liikkumavaralistan toteutuksesta. Kesällä 2020 lomautettiin koronasta johtuen vähentyneiden työtehtävien perusteella koko varhaiskasvatuksen henkilöstö sekä koulunkäynninohjaajat eri mittaisiksi jaksoiksi.

Syksyllä lapsia aloitti varhaiskasvatuksessa tavanomaista vähemmän, eikä kaikkea resurssia tarvinnut ottaa käyttöön. Lapsia on ollut noin neljän ryhmän verran vähemmän, mikä on tuonut säästöä henkilöstökuluissa mutta toisaalta vaikuttaa myös tuloihin varhaiskasvatusmaksujen osalta. Keväältä hyvitetiin asiakasmaksut 16.3.-12.5.2020 välisenä aikana täysimääräisenä niiden lasten osalta, jotka jäivät kotiin.

Varhaiskasvatuksen uudet työsopimukset alkoivat pääasiassa vasta syyskuussa ja integroituja erityisryhmiä on vähennetty. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan resurssissa on säästetty yhdistämällä alueellisten erityisopettajien työnkuvaa. Varhaiskasvatuksen käyttöastetta on pyritty nostamaan eli sijaiskuluissa on säästetty. Tämän lisäksi hankintoja on vähennetty merkittävästi.

Opetuksen osalta toimintakate toteutui hyvin lähelle muutettua talousarviota. Korona on kuitenkin aiheuttanut muutoksia tuotto- ja kulurakenteeseen myös opetuksen puolella.

Koronaviruksen vaikutuksia toiminnan talouteen on avattu toimintakertomuksen liitteenä olevassa taulukossa.

Määrärahojen käyttäminen ja alitusten ja ylitysten kattaminen 2021-2023

Nelivuotinen nettositovuus tarkoittaa, että yksittäisen vuoden talousarviomäärärahan ylittyminen tulee kattaa seuraavien vuosien määrärahasta ja vastaavasti yksittäisen vuoden talousarviomäärärahan alittuminen voidaan käyttää seuraavina vuosina. Määrärahojen käytön alittuessa kehyksestä vastaavan toimielimen tulee tehdä esitys menneen talousarviovuoden määrärahan siirrosta kyseisen vuoden tilinpäätöksen valmistuttua, viimeistään huhtikuun loppuun mennessä, jos se haluaa määrärahan käyttöönsä ohjelmakauden seuraaville vuosille. Vastaavasti tilanteessa, jossa vastuutoimielin havaitsee tilivuoden määrärahasa riittämättömäksi, sen tulee tehdä esitys siitä, kuinka ylitys katetaan pienentämällä tulevien vuosien määrärahoja. Esitys tehdään johdon raportin yhteydessä, viimeistään vuoden viimeiseen valtuuston kokoukseen.

Määrärahojen alittumisen johdosta tullaan esittämään siirtoa, jolla katetaan myöhempien vuosien henkilöstösäästöjä.

Investoinnit

Irtaimistoinvestoinnit 1000 €	TP 20	INV 20	Ero	INV 21	INV 22	INV 23	INV Summa
Aineelliset	5	200	195	200	900	200	1 500
Aineettomat	0	0	0	100	100	0	200
Yhteensä	5	200	195	300	1 000	200	1 700

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen investointeja toteutui vain vähäinen määrä poikkeustilanteen takia. Osa hankkeista (mm. Cooperin päiväkodin ensikertainen kalustaminen) toteutuu vuoden 2021 puolella.

Yhteisöraportointi

Täydennetään kokouksessa.

Arvio tulevasta kehityksestä

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen palveluiden piirissä olevien lasten määrän arvioidaan hieman nousevan tulevien vuosien aikana. Syntyvyys on laskenut tasaisesti, joskin edellinen vuosi käänsi suunnan hieman paremmaksi. Järvenpäässä syntyvyyttä suurempi vaikutus päiväkotij- ja kouluverkkoon on muuttoliikenteellä. Kokonaisuudessaan Järvenpään asukasluvun ja samalla lasten määrän arvioidaan kasvavan tulevina vuosina jonkin verran, ensin nopeammin ja 2030 jälkeen maltillisemmin. Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrään vaikuttaa syntyvyyden ja muuttoliikkeen lisäksi erilaiset toteutuneet ja suunnitteilla olevat lakimuutokset.

Syksyllä 2020 palautui subjektiivinen oikeus kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen, millä arvioitiin olevan vaikutusta kokopäiväisen varhaiskasvatuksen tarpeeseen. Muutoksella ei ole ainakaan pandemiatilanteeseen yhdistettynä ole ollut odotettua vaikutusta palvelutarpeeseen, vaikka kokopäiväpaikalla olevien lasten suhteellinen osuus ikäluokasta on jonkin verran noussut. Yksityisen, palvelusetelillä tuotetun varhaiskasvatuksen osuus on vuonna 2020 ollut noin 20 %. Osuutta on tulevina vuosina mahdollisuus jonkin verran nostaa.

Eduskunnassa on valmisteilla varhaiskasvatuslain 35 §:n muutos, jotta pykälään lisättäisiin uusi momentti siitä, että henkilöstömitoituksesta poikkeaminen ei ole mahdollista henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Lisäksi henkilöstölle tulisi velvollisuus ilmoittaa, jos hän tehtävissään huomaa tai saa tietoonsa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan lapsen varhaiskasvatuksen. Mikäli lain muutos hyväksytään, se astuu voimaan 1.8.2021 ja tulee todennäköisesti lisäämään resurssin tarvetta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön talousarvioehdotuksessa 2020 on mainittu toimenpiteitä, joilla on vaikutusta opetuspalveluiden toimintaan lähivuosina. Näitä ehdotuksia ovat mm. opiskelijahuollon vahvistaminen, esi- ja alkuopetuksen toiminnan kehittäminen sekä iltapäivä- ja harrastustoiminnan kehittäminen. Opiskeluhuollon osalta kehysvalmistelussa on jo huomioitu 2. asteelle koulupsykologin resurssin lisääminen.

Suuri toimintaan ja talouteen vaikuttava tekijä on oppivelvollisuuden laajentaminen porrastetusti 1.8.2021 alkaen. Keväällä 2021 yhdeksännellä luokalla olevat oppilaat ovat ensimmäinen ryhmä, joka on oikeutettu laajennetun oppivelvollisuuden myötä maksuttomaan toisen asteen koulutukseen. Oppivelvollisuuden laajentamisen toteuttamiseksi on jo vuoden 2020 lopussa perustettu sekä kuntatason että kuumakuntatason yhteistyöryhmiä. Oppivelvollisuuden pidentäminen ei ole huomioitu kehysvalmistelussa, sillä muutosten käytännön toteutus ja talousvaikutukset eivät ole vielä tiedossa.

Tehokas, turvallinen ja taloudellinen palvelutarvetta vastaava palveluverkko on opetuksen ja kasvatuksen palvelualueella työn alla. Palveluverkkosuunnittelua edistetään kevään aikana, ja olemassa olevien kiinteistöjen kunnostaminen etenee suunnitellusti.

Keskeiset suoritteet ja tunnusluvut

	TP 2018	TP 2019	TP 2020
1-16-vuotiaiden lasten määrä	7490	7662	7550
VARHAISKASVATUSPALVELUT			
kaikki lapset varhaiskasvatuksessa yht. esiopetuksessa olevat	2 329 538	2 341 999	2 246 489
Päiväkodit, lapsia			
päiväkodit lapsia yhteensä	2 234	2 271	2 189
kunnalliset	1 737	1 749	1 745
joista 20h/wko		166	72
toimintakate euroa / lapsi		11 815	12 265
yksityiset päiväkodit	497	522	516
joista 20 h/vkko		52	24
Perhepäivähoito, lapsia			
kunnalliset	95	70	57
ostopalvelu	63	48	38
	32	22	19
OPETUSPALVELUT			
Perusopetus			
Oppilasmäärä	4 392	4 413	4 420
Toimintakate eur/oppilas	7 602	8 093	8 028
- ilman sisäisiä vuokria	6 401	6 857	6 742
Aamu- ja iltapäivätoiminta			
toimintaan osallistuvat	585	604	555
IP-toiminta, toimintakate eur/ip-kerholainen	872	1 252	1 335
Lukiokoulutus			
Opiskelijamäärä keskim.	1 037	1 036	1 053
Toimintakate eur/opiskelija	5 246	5 519	5 250
- ilman sisäisiä vuokria	4 456	4 685	4 429
Opiskeluhoitopalvelut			
Oppilashuoltopalvelujen käynnit		4 130	6 872

Selvitys ostetuista konsulttipalveluista 2020

Konsulttipalveluilla tarkoitetaan asiantuntijapalvelua, joka ostetaan ulkopuoliselta konsultilta/ asiantuntijalta. Raportoitavana eurorajana käytetään 3.000 euroa.

Toimittaja	Selite	€, alv 0
Lääkärikeskus Aava	Työnohjaus/työpsykologi	3 080
Aretai Oy	Työnohjaus	5 167
Idego Consulting oy	Työnohjaus	8 658
Helena Tarvainen	Työnohjaus	3 600
Edubuild	Oppimisympäristöt ja koulurakentaminen koulutukset ja seminaarit	4 985
Qualtrain Ahonen Oy	Oppilashallinto-ohjelman muutos -hanke	7 260
Curiosa -sote	Uutta Koulu -hanke	4 600
Lääkärikeskus Aava	Työnohjaus/työpsykologi	11 657,96
Aretai Oy	Työnohjaus	11 424,09